

JEAN RACINE *

DOOR JOHANNES TIELROOY

IV. DE WERELD VAN RACINE

DE wereld van Racine is er een van beelden. Zooals ik reeds getracht heb te laten zien, kan men, al lezende in zijn tragedies, al luisterende naar zijn tiraden, al kijkende naar de standen, de bewegingen, de gelaatsuitdrukkingen zijner helden, door veel en velerlei van die hoofdzaak worden afgeleid. Immers, men kan zich afvragen wie en wat de mensch geweest is, die dat alles in zijn verbeelding zag gebeuren. Men kan onderzoeken hoe hij gewerkt, en wat hij in onze denk- en gevoelswijze teweeggebracht heeft. Men kan zich door hem terug laten leiden naar de antieke wereld. In vele richtingen kan onze geest onder zijn invloed zich bewegen. Maar altijd blijven daarin die beelden. Altijd zien wij — zie ik tenminste — in Phèdre een standbeeld. Een bewegend standbeeld — indien de koppeling van woorden den lezer geoorloofd toeschijnt.

De kunst van den beeldhouwer is een geheel eenige kunst. Hij beeldt af — zooals ook de schilder en de schrijver dat doen. Hier echter niet meer dat neerschrijven van de contouren, dat invullen van de vlakken, op een wijze die diepte moet suggereeren, maar die materieel de diepte nooit inderdaad schept. Hier ook niet dat achtereenvolgens met de pen vermelden van alle details die dienstig worden geacht om het totaalbeeld in den geest van den lezer op te roepen en die, hoewel zij ook werkelijk veelal gezegd kunnen worden daarin op hun eigenaardige wijze te slagen, toch altijd in hooge mate door de scheppende verbeelding van dien lezer moeten worden geholpen, daar zij zelf immers in hun stoffelijke verschijning nooit iets méér zijn dan zwarte teekens op wit papier. Niet aldus de beeldhouwkunst. Wie zich vóór een standbeeld plaatst, ziet het voorgestelde in eens. De gemoedstoestand van een vrouw, verbeeld door Maillol, wordt niet omschreven: hij laat zich integendeel rechtstreeks aflezen van het marmer. Perspectief wordt hier niet door schaduw en verkleining gesimuleerd, zij is er, men behoeft om het te weten slechts om het voorgestelde heen te loopen. Zóó als het innerlijk oog van den kunstenaar het beeld heeft gezien, met zijn drie dimensies en zijn geheimzinnige overeenstemming tusschen innerlijk leven en fysieke verschijning, zoo staat het vóór ons.

* Zie het nummer van Mei jl.